

מילין יקדין נגדית איר ועובדין טבין ממעייז החיים נהודין לשעה ולחיה

משולחנא דמלכא

של רבנו הגדול רבן של ישראל

הרב"ק מרן הגה"ק הגאב"ד זצוקללה"ה זיע"א

מרא דארעא קדישא - בעל "שערי טוביה"

פרשת במדבר • חג השבועות תשס"ה

גליון מורחב
לרגל חג השבועות

פרשת השבוע

וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה וגו' ובנים לא היו להם (ג' ד')

כבר דקדקו קטאי להבין פשר אוטרו ובנים לא היו להם, ובגמרא אמרו (יבמות סד.) הא היו להם בנים לא טרו.

ובשבט סופר (פירוש זו) פירש כי חטא נדב ואביהוא היה מה שפרצו את גבולם והעפילו לעלות לפני ה', לראות את אשר לא ניתן רשות לאדם לראות, והטעם שהגיעו לסדריה זו ורצו לעלות עוד יותר הוא מפני שלא השלימו רק את עצמם, ותמיד עלו ותעלו מסדריה לסדריה, עד שפרצו לעלות יותר מדאי, וכל זה מפני שלא היו להם בנים, ולא היו צריכים ללמד ולהשלים את בניהם, לכן יכלו להגיע לסדריה רמה ביותר עד שנכנסו יותר מדאי, הא אם היו להם בנים לא טרו, כי אז היו צריכים לטפל בגידול בניהם ולהשתדל בהשלתם, והיה זה מעכב קצת את השלמתם והתעלותם, ולא היו מציעים לירי כך, לעלות יותר מדאי, עכ"ל.

והמורה מזה, אשר באמת לא בזה חפץ ה', שישלים האדם את עצמו בלבד ויתעלה הוא לבדו לטעלה רום, אלא עיקר רצונו משוכני בתי חוטר שידאעו גם להשליטת זולתם ובניהם אחריהם, שגם הם יתקרבו לה ולחזרתו, וכטאמר **החתם סופר** זצ"ל בענין ההבדל בין אברהם אבינו ע"ה לחנוך, שחנוך התבודד ופרש מכל העולם ואנשי דורו, ויתהלך חנוך את האלקים (בראשית ה' כד.) והא לבדו, עד שעלה ותעלה להיות מלאך ועל דומם זמן שנה, ובאמת גם אברהם אבינו היה יכול לבוא לסדריה זו, אך הוא ידע שלא זה

עיקר התכלית הנרצה מאתו ית', אלא שישפיע האדם גם על זולתו, לפרסם אמונת אוטון בעולם, ועל זה טשבוהו הסקום (שם יז, יט.) כי ידעתיו לסען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושטרו דרך ה', היינו כי היה ביכולתו לפרוש מן העולם ולהתעלות הוא עצמו במעלות העולות בית אל, אבל הוא השכיל לוותר על כל המדריות הנשגבות בשביל להתעסק עם בניו וביתו אחריו, להבטיח שגם הם יעבדו את ה', אף שעליו העסק עמם נתעכבה השליטתו והתעלותו הוא.

בסנען אחד קצת שמעתי לפרש, כי חטא נדב ואביהוא היה מה שהקריבו אש זרה לפני ה', היינו שנתנו בהתנצחות חיצונית, בלהבת אש קדש, יותר מפנימיות סדריהם, שזה טכונה 'אש זרה', כי היא זרה אצלם, ואינה הולשתם, אטנם דבר זה נחשב לאדם חטא רק בשאין לו בנים, אבל אם יש לו בנים וצריך להשפיע עליהם, אז רשאי ונכון הדבר שיתנצח בהתלהבות חיצונית אף אם אינו מותאם לגטרי לפנימיותו, כי בדרך זו בנקל יוכל לחנך את בניו, להשפיע עליהם ולעודד לבבם לדרך ה' וחזרתו, וזוהי הדגשת הכתוב, שכל התביעה על נדב ואביהוא 'בהקריבם אש זרה לפני ה' היא רק מפני ש'בנים לא היו להם', הא אילו היו להם בנים לא היה בזה חסרון ועולה כלל, להצית אש להבה חיצונית כדי להשפיע על הבנים.

וזו תורה נכונה בחינוך הבנים, כי עיקר והשפעה על הבנים הוא טטה שרואים לנגד עיניהם, כמו שאמר **הרה"ק סבעלוא** זצ"ל בשם **הארי הקדוש** ז"ל (ליקוטי תורה פר' נצבים) על הכתוב (דברים כט, סז.) הנסחורות לה אלקיט ותגלות לו ולבניט, הנסחורות היינו הוראה והאהבה שהם בלב, זה גלוי וידוע לה אלקיט, ותגלות היינו עסק התורה והמצוות מעשיות הנגלים לכל, הם הם לו ולבניט עד עולם, על כן יש לעשותם באופן הראוי והנכון, שיתעוררו על ידם הבנים וילמדו מאתנו לעשות את כל דברי התורה הזאת.

קבלת התורה

משא מרן רבנו זי"עא בגדל קדושת לימוד התורה
מעילת חג השבועות שנת תשס"ד

גם עולם הגשמי קיים רק בזכות התורה

בכל בוקר בחפזות שחרית אומרים (ובא לשון): "ברוך הוא אלקינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן החיות, ונתן לנו תורת אמת, והיי עולם נטע בתוכנו. הוא יפתח לנו בתורתו, וישם בלבנו אהבת ויראתו, ולעשות רצונו ולעובדו בלבב שלם".

איתא בגמרא (פסחים פ"ח) רבי יהושע לטעמיה דאמר שטחת יום טוב נטי טעוה היא, דתניא רבי אליעזר אומר אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה, רבי יהושע אומר חלקו חציו לאכילה ושתיה וחציו לבית המדרש, ואמר רבי יוחנן ושניהם סקרא אחד דרשו כתוב אחד אומר (דברים טז, ח) עצרת לה אלקיך, וכתוב אחד אומר (מסדר טז, לה) עצרת תהיה לכם - רבי אליעזר סבר או כולו לה או כולו לכם, ורבי יהושע סבר חלקו חציו לה וחציו לכם. א"ר אליעזר הכל טודים בעצרת דבעינן נטי לכם, סאי טעמא יום שניתהו בו תורה הוא.

רבי אליעזר ורבי יהושע חולקים בביאור פסוקי הימים טובים שבהם מצינו סחירה, פעם אחת נסחב לה ופעם אחד לכם. רבי אליעזר אומר שיש שתי אפשרויות שבהם יכול האדם לבחור בעבודת ה' - או שיעשה את ה'ר"ט כולו לה בתורה ועבודה, או שיעשה ה'ר"ט כולו לכם באכילה ושתיה. ורבי יהושע אומר שמתחלקים את היום טוב, חציו לה וחציו לכם.

ויש טקום להתבונן בזה, אליבא דרבי אליעזר דס"ל דטקיים שטחת י"ט על ידי שיושב ושונה, לכאורה, האיך טקיים בזה טעות 'שטחת בתוך', אלא ודאי הביאור בזה, דמי שעוסק בתורה כל היום כולו, איך לך שטחת י"ט יותר מזה.

ויחבאר הענין ע"פ דברי רמב"ם בגדלים (נדרים לב) דאמר ר' אליעזר גדולה תורה שאילטלא תורה לא נתקיימו שטים וארץ שנאמר אם לא ברייתו יצטם וליילה הקות שטים וארץ לא שטתו וגו', והייט, אילו לא קיבלו בני ישראל את התורה בזמן שתן תורה במעמד הר סיני, לא היה יכול להתקיים יותר העולם הגשמי, על כן הכל טודים בעצרת דבעי' נטי לכם, כי גם הגשמיים תלויים בתורה, ואילטלא תורה לא נתקיימו אף הדברים הגשמיים.

וכמו דאיתא בגמרא (פסחים פ"ח) רב יוסף ביזמא דעצרתא אמר עבדי לי ענלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא, רב יוסף אמר בתג השבועות שחטו לי ענלה מובחרת, העולדת שלישית לבטן אמת, כי אמר אי לא האי יומא של קבלת התורה שגם שאלמד תורה ואחרותם - הרי כמה אנשים תגקראים כמוני יוסף איכא בשוקא, היו מוצאים בשוק, כי לא היה הבדל ביני ובינם, אלא הייתי בדרגתם.

וכן ראיתי בשורת בנין שלמה להגאון רבי שלמה סווילנא זצ"ל (סימן לב ז"ה ובספר) שכתבאר הא דבעצרת כולם טודים דבעינן נטי לכם, בא ללמדנו שכל העולם הגשמי עומד רק בזכות התורה, שהתורה אינו רק דבר רוחני, אלא גם כל עולם הגשמי עומד סכה התורה, וזהו הכל טודים בעצרת בעינן נטי לכם, היינו שזכות לימוד התורה טחיה את כל העולמות - עולם הרוחני ועולם הגשמי.

"נותן התורה" לשון הווה - קבלת התורה כל יום מחדש

איתא בגמרא (ארוז סי טז) וז"ל: ועוד יש ברכה אחרת על התורה: "בא"י אמ"ה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, בא"י נותן התורה, ויכין בברכתו על טעמד הר סיני, אשר בחר בנו מכל העמים, וקרבו לפני הר סיני, והשמייעו דבריו סתוך האש, ונתן לנו את תורתו הקדושה, שהיא בית חיינו, כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום, ע"כ.

סמא דאנו סברכים 'נותן' התורה, לשון הווה, ולא 'נתן' התורה שלשון עבר, אנו לטדים כי בכל יום ויום כביכול סתקיים נתינה חדשה, ואף עתה 'נותן' לנו את התורה, ובכל יום ויום יש נתינה חדשה.

ועוד איתא בגמרא (פסחים פ"ח) ואין לחתום: בא"י לטדי חוקק, שאינה לשון ברכה והודאה לשעבר, אלא לשון בקשה, ודוד דרך בקשה אסור, ה' שאחה ברוך, לטדי חוקק, ע"כ. היו כאלו שערסו לסיים את הברכה: ברוך אתה ד' לטדי חוקק, בטקום נתן התורה, וכתב הטור שאין גורסים כן יען שלטדי חקק אינו לשון ברכה והודאה לשעבר, אלא הוא לשון בקשה.

וכתב הב"ח (זו"ה ופירוש י"ט ברכה) וז"ל: דקשיא ליה דלא מצינו שתי ברכות טענין אחד על טעוה אחת כגון הכא שטברכין לעסוק בתורה וכו' בא"י המלמד תורה לעמו ישראל, ויש חותטין ברוך אתה ה' נותן התורה, וחוזקין וטברכין אשר בחר בנו וכו' בא"י נותן התורה, וסתרין, דברכה ראשונה היא כשאר ברכה שטברכין על הטעוה, וכן כאן טברך לעסוק בדברי תורה על טעות עסק התורה, וטסיים והערב נא וכו', והוא לפי שהקב"ה עוזר ותומך לכל העוסק בתורה וטלמד אותו להבינה על בוריה, ולכן טבקשים טטנו יתברך ואומרים והערב נא וכו' בא"י המלמד תורה לעמו ישראל, ע"כ.

הב"ח טבאר את דברי הטור, דחקשה להטור טה שטצאנו בטעות ברכת התורה שטברכים ב' ברכות א' לעסוק בדברי תורה והערב נא וכו' בא"י המלמד תורה לעמו ישראל, ב' אשר בחר בנו מכל העמים וכו', בא"י נתן התורה, והוא דבר טחדש במצוה זו, שלא טצאנו בשום טעוה אחרת שיהא סברכים שותי ברכות על טעוה אחת.

הברכה על מצות לימוד התורה

ועל כך ביאר הטור, דהברכה הראשונה היא הברכה שטברכים על עצם הטעוה, כשאר טעותות שטברכים עליהם ברכה אחת. וברכתה, לעסוק בדברי תורה, על טעות לימוד התורה, וטטשיך בברכת והערב נא וכו' לפי שהקב"ה טסייע לו, ותומך לכל עוסק בתורה, וטלמד אותו להבינה על בוריה, ולכן טבקשים טטנו יתברך

בברכת והערב נא וכל שיהא דברי התורה ערבים ומתוקים בפיו ובפיות עם בני ישראל, ונהיה אנתנו וצאצאנו עד סוף כל הדורות לומדי תורה, ומסיימים ברוך אתה ד' המלמד תורה לעמו ישראל ולדבריו: מה שמברכים בלשון לעסוק בדברי תורה, הוא להראות דברי תורה הוא כמו עסק, כלומר שכמו שבכל עסק שאדם עוסק בו, אינו שוכח ממנו אפילו בעת שאינו עוסק בו, כמו כן צריך להיות התורה, שאף בזמן שאינו עוסק בו צריך לומר ממנו, ולא לשכוח, ולפי שבקשים והערב נא, שיהיה מתוק בפיו שלא ירצה לעזוב אפילו בזמן שאינו עוסק בו.

עיקר לימוד התורה הוא שיהיה מתוך שמחה והנאה

וכמו שכתב הרמב"ם **השם משמאל** בהקדמות לספר **האגלי טל** לאביו **הרה"ק מסובטשוב ז"ע**, וז"ל: ומדי דברי זכור ואסור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין סדוך השכל בענין לימוד תורה, ואסור כי הלומד ומחדש חידושים ושטח ומתענג בלימודו אין זה לימוד תורה כל כך לשמה, כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו טרלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה, אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. וכאמרת זה טעות טפוסית, ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושטח ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין ברוח, ומאחר שגמר מדברי תורה הוא נעשה רבוק לתורה, ע"כ.

יש שטוענים לחשוב שהלומד תורה ונהנה מלימודו, חסר בזה מקום המצוה לשמה, כיוון שמתערב בלימודו גם הנאת עצמו. אבל באמת אדרבה כי עיקר מצות לימוד התורה היא להיות מתענג ומתענג בלימודו, וגם התענוג עצמו מצוה היא ובדואי חשוב לימוד לשמה.

ויש להביא ראיה לזה מדברי **הרמב"ם**, **דחרי"ם** בהלכות שופר (פרק ב הלכה ד) פסק דמצות צדיקות כוונה, ואנפ"כ לגבי מצוה **הלכות חזן** (פרק פ"א הלכה ג) כתב: "אכל מצוה בלא כוונה כגון שאנוסוהו גויים או לסטים לאכול יצא ידי חובתו". חזקן שאנפ"כ שהיה בעל כרחו ואכל המצוה בלא כוונה יצא ידי חובתו.

ופי' הר"ן (ראש השנה כח) דבאכילת מצוה בעל כרחו, יצא ידי חובתו, וכן במתעסק בחלבים ואכלו בלא כוונה גמי חייב, משום דנהנה בשעת אכילתו, וכמ"כ בכל המצוות, ואם כן יש לנו ראיה שהנאה הוא חלק המצוה.

ולפי זה, גם בדברי תורה כשהוא שמח ומתענג בלימודו, וזה נמי חלק מן המצוה, ועל כך חלק החלק בברכה של והערב נא.

הברכה על נתינת התורה ברו סיני

וממשיך **הב"ח** וז"ל: אבל ברכה זו השנייה אינה כי אם הודאה ושבח על מה שנתן לנו תורתו כלי חסדתו מתוך האש, להורות על קדושתה ורוחניותה, ובחר בנו מכל האומות, וקרבתו לפני ה' סיני. ולפי שהזהיר אותנו בתורתו שלא נשכח מעמד ה' סיני, וכמו שאמר בפירוש ואתחנן (ד' טו) רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב וגו' ותקרבון ותעמדון תחת ההר והרר בעיר באש וידבר ה' אליכם מתוך האש וגו' לפיכך צריך לכוין בברכה זו

השנייה להודות לו יתעלה על מעמד ה' סיני וכו'. ומסיים בה בא"י מתוך התורה, כלומר מתוך התורה כלי חסדתו מתוך האש באש, ע"כ.

שבברכת מתוך התורה אינה ברכה שנייה על אותו ענין, דהא לא נצטוו בשום מצוה שיברכו עליו שני ברכות, אלא הברכה השנייה הולכת על מצוה אחר, והיא המצוה שנצטוו שנוסד תמיד ולא נשכח את מעמד ה' סיני, שבו קרבתו הטקום לעבודתו ולתורתו, וברכה זו היא שבה הודאה על זה.

וידועים דברי **הב"ח** בתחילת הסימן מאותו חז"ק סי' ס"ג, שכתב באריכות לשונו בענין ברכת התורה, וז"ל: איכא לתמוה טובא למה יצא כזאת מלפניו להענישם בעונש גדול ודמ כזה על שלא ברכו בתורה תחלה שחזר לכאורה עבירה קלה, ונראה דכוונתו ית' מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה, כדי שתתענג נשמתנו במצוות ורוחניות וקדושת מקור טוהר תורה, ולכן נתן הקב"ה תורה זאת לישראל במתנה שלא תשתכח מאתנו, כדי שתתדבק נשמתנו ותפנינו רמ"ח איברים ושס"ה גידין ברמ"ח טעם ושס"ה לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת, היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך, שהיתה השכינה טמא בקרבם כי היכל זה המה, ע"כ.

המהר"ם שיק בשליחות הר"י מבעלי התוספות

וזהו הכוונה של חג השבועות, שביום זה מתאחדים כלל ישראל עם התורה הק'. והוא כמסופר על סדן **המהר"ם שיק** ז"ע שהיה ידוע כמתמיד עצום, ולא היו יכולים לחפסיקו באמצע לימודו. פעם היתה אשת ר' **לייב טעלער** ז"ל זקשה לילד, ובא בעלה ודפק בחזקה על החלון באמצע לימודו, ופתח המהר"ם שיק את החלון ושאל למבוקשו, והתנצל ואמר שזהו מצב של 'פיקוח נפש' ומבקש שיהיה יתפלל על זונתו. ונעה המהר"ם שיק 'אלמד שוב פעם את החס' לזכותו וסגר את החלון, והנה ר' **לייב טעלער** ז"ל נשאר עומד שם, וראה איך שהמהר"ם שיק לומד בעיון גדול איזה דיבור בחוס, ואחר כעשרה רגעים פתח את החלון, ואמר: 'הר"י בעל החס' שולח לך ברכת מזל טוב ... ואכן ילדה האשה בן לסול טוב, ודורותיו של הילד הזה קיימים עד היום, ואני אף הייתי סנדק אצל אחד מהם.

ומשמעות הדבר הוא, שהלומד תורה בהתמדה, מתאחד עם התורה, עד שבוכח לימודו יסל להביא ישועה לאדם אחר.

וממשיך **הב"ח** וז"ל: ובקרבם טמא היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ כולה היתה מאירה טכבודו, וכוה יהיה קישור לפסליא של טעלה עם פסליא של טטה וזהו המושך אחד, אבל עתה שעברו חוק זה שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאדם, לידע הדנים לצורך משא ומתן, גם להתנאות להראות חכמתם, ולא נתכוונו להתענג ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה, ולהמשיך השכינה לטה בארץ כדי שתעלה נשמתם לסדרה גדולה אחרי טיתתם, וזה כזה עשו פירוד שנשתלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה, והארץ נשארה בגשמינותה בלי קדושה, וזה היה גורם חורבנה ואכילתה, ע"כ.

תנו בכבוד לתורה

משא מרן רבנו זי"ע
במעמד נעילת חג השבועות שנת תשע"א

הען בטשנה (מסכת פסח) העוסק היה סתיד במדינה, ושתי הלחם במקדש, אין טביאין מנחות וביכורים ומנחת כהנה קודם לעומר, אם הביא פסול, קודם לשתי הלחם לא יביא, אם הביא כשר. ביאור הטשנה: העוסק שהביא למחרת הפסח היה סתיד את החדש מחמשת טיני דגן במדינה, ושתי הלחם הבאים בעצרת היו סתירים את החדש במקדש, להביא טעם מנחות נסכים וביכורים, בין טיני דגן ובין ספרות האילן והיצא טהם. ולפיכך, אין טביאין מנחות וביכורים ומנחת נסכים של בהמה קודם לעומר, ואם הביא קודם לעומר הרי זה פסול. קודם לשתי הלחם לא יביא טן החדש, ואם הביא טן החדש אחר העומר וקדם לשתי הלחם כשר.

ואיתא בגמרא: יתיב רבי טרפון וקא קשיא ליה, מה בין קודם לעומר לקדם שתי הלחם, אמר לפניו יהודה בר נחמיה לא, אם אסרת קודם לעומר שכן לא הוה סכללו אצל הדיוט, תאמר קודם לשתי הלחם שהוה סכללו אצל הדיוט, שתק רבי טרפון, צהבו פניו של רבי יהודה בן נחמיה, אמר לו רבי עקיבא יהודה צהבו פניך שהשבת את זקן, חטוני אם תאריך ימים, אמר רבי יהודה ברכי אלעאי אותו הפרק פרס הפסח היה, כשעליתי לעצרת שאלתי אחרי יהודה בן נחמיה היכן הוא, ואמרו לי נפטר והלך לו.

ביאור דברי הגמרא: רבי טרפון ישב והקשה מה החילוק בין הדין של חדש קודם לעומר שהוא פסול, לחדש קודם שתי הלחם שהוא כשר. אמר לפניו יהודה בר נחמיה, אם אסרת במנחות שהביאם קודם לעומר, שכן עדיין לא הוה חדש סכללו אצל הדיוט, ולפיכך פסול הוא לבזה, איך תאמר קודם לשתי הלחם, שסוחר החדש סכללו אצל הדיוט, שכבר הוה לו על ידי העומר, שתק רבי טרפון, ויהודה בן נחמיה שטת, אמר לו רבי עקיבא, יהודה האם אתה שטח טשום שהשבת את הזקן, תמרנו, אם תאריך ימים. אמר רבי יהודה ברכי אלעאי, שרבי עקיבא אמר לו כי שתי שבתות קודם לפסח, וכשעלה לבית המקדש לחגל שאל היכן הוא יהודה בן נחמיה ואמרו לו "נפטר והלך לו".

גדל הזהירות בכבוד הרב

ולכאורה תורה טפני מה שתק רבי טרפון ולא תידן כדברי יהודה בן נחמיה, שחילק באופן פשוט טש - שקדם לשתי הלחם הוה סכללו. ועד יש להבין מדוע נענש יהודה בן נחמיה כל כך על זה שענה לדברי רב. וביותר יקשה דהלא ממשיכה הגמ' אמר רב נחמן בר יצחק לדברי יהודה בן נחמיה נסכים, ביכורים שהקריבם קודם לעומר כשירין, פשיטא, מהו דתישא רתם הוא דהוה סכללו אצל הדיוט, אבל הכא דלא הוה סכללו לא, קטיל, כל שכן הכא דלא איתמר כלל. דמשמע שיש כאן ב' שיטות, שכן לדברי יהודה בן נחמיה הוא כך, אבל רבי טרפון לא היה סובר כסבור.

ויש לפרש על פי דברי הרשב"א שכח, שרבי טרפון ויהודה בן נחמיה חלקו בטעם איסור ההקדש קודם לשתי הלחם, שליהודה בן נחמיה הוא טשום איסור חדש, אבל לרבי טרפון אינו טעם איסור חדש, אלא טשום איסור אחר. ולכן, לא היה יכול רבי טרפון לתקן את החילוק דהוה סכללו, דזה סותרים רק אם טעם האיסור הוא טשום חדש.

ומשום כך היה נענש יהודה בן נחמיה בחטא כזה, על שלא ידע לחזק את דעת רבו, שעוד בטרם הבין את הקושיא שהקשה רבי טרפון, כבר תידן לו, ונתנו פניו של יהודה בן נחמיה על שהשיב אותו. ולשיטת רבי טרפון לא תידן כלל, רק שלא הבין דבריו, ולכן אמר רבי נחמן בר יצחק: לדברי יהודה בן נחמיה, כי סחולק הוא עם שיטת רבי טרפון.

בימי קבלת התורה צריך ביותר לזהר בכבוד ת"ח

ולפי זה טובן מדוע כתב לנו הגמרא באיזה וטן אידע מקרה זה, שאמרו: אמר רבי יהודה ברכי אלעאי אותו הפרק פרס הפסח היה, כשעליתי לעצרת שאלתי אחרי יהודה בן נחמיה היכן הוא, ואמרו לי נפטר והלך לו - כי רצו לגלות לנו, שכידוע שח' תלמידי ר' עקיבא בימים אלו, על עונם שלא טרגו כבוד זה בזה. והטעם שטחו דוקא בימים אלו, כי בימים אלו שיעוסדים לפני קבלת התורה, הקב"ה טקפיד ביותר על כבוד תלמידי חכמים, ולכן נענשו תלמידי רבי עקיבא, ומהאי טעמא שפיר נענש גם יהודה בן נחמיה באותו פרק, כי היה צריך שיהיה לו כבוד לטוסי התורה.

ובאמת לכל אחד יש את האחריות לקבל התורה מהדורות הקודמים ולטסור להדורות הבאים, הוה הליטוד טכאן, שצריך לקבל התורה ממסורי התורה שכל דור דור, ולטסור לחזות רבאים, וצריכים לכבד את דברי הרב, וכן הרב צריך לטסור את דברי התורה לבנים ולתלמידים, ולא לדרות שום בחור, אלא כל מי שרצה ללמוד צריכים לקבל בשיטה.

החיוב על כל אחד להיות מסקבלי התורה ומסורי התורה

וכמו שאמרו לפרש את דברי הטשנה (מסכת פסח) טשה קיבל תורה טסיני ומסרה ליהושע ויהושע לוקים וכו', דלכאורה טוה רשייכות ענין זה, לטסכת אבות שהוא דברי מסור.

ואפשר לומר על דרך המוסר, שהטשנה באה ללמדנו שכשם שטשה קיבל התורה ומסרה ליהושע, ויהושע מסרה לוקים, וכך זה חסיין דור אחר דור - כך גם אנו אחראים בעצמינו לראות שרתורה תיססר דור אחר דור, וכל אחד בכלל ישראל חייב בזה כפי יכולתו, בין אם זה ע"י הרבצת תורה או ע"י החזקת תורה או ע"י עיסוק בענייני הציבור, אולם על כל יחיד ויחיד טוטל האחריות לראות שהתורה תחסיין ותיססר מדור לדור. ובכלל זה החובה לכל אחד שאם יכול לייסד ולהקים ישיבות קדושות, טוטל עליו החיוב לקייסו.

וצריך לדעת שכל סטרוה ותכליתו של ישיבה הוא אך ללמד תורה, ולכן אינו נטון מה שטקייסים ישיבות רק לבחורים טובים ומצויינים, לא טוטן ראיתי טודעל' של ישיבה הקוראת לעצמה "ישיבה לבני עליה ומצויינים" - לא זו הדרך ולא זו השיטה ביהדות, אלא צריך להשתדל ולעבוד עם כל סוני הבחורים, ולנסות לעשות את סולם בני תורה ותלמידי חכמים, כל אחד כפי יכולתו, וכפי שראיתי אצל רבותי וצ"ל.

ותם שבאמת בני עליה הם טוענים כלשון חז"ל (מסכת סנה' טז.) טכל מקום הרי טשנה טפודשת שנינו (מסכת פסח טז.) וזחנסינו תלמידים הרבה, הרי

שיש חיות ללדת את סולם - גם אם לא יתעלה להיות בגודל בני עליה טמש.

אנו המקבילים את פני המלך בדורנו

ואף על פי שאנחנו אנשים פשוטים, טועל גם עלינו המענה לקבל מהדור הקודם ולססוד להדורות הבאים. וכמו שהמשילן סרן **החפץ חיים** ז"לע במשל לשה הדבר חוש, לסלך שנסע לבקר בכל הסריים והעידיות במדינתו, וכשטגיע לעיר הגדולה יוצאים כל שרי הממשלה בעיר זו, והשר הגדול של אותו העיר יוצא לפני סולם וסקבל את פני המלך. אולם כשטגיע לכפר קטן שתחת ממשלתו, שדורים שם רק חטישים איסרים פשוטים, אוי האיכר הגדול מסלם הוא היוצא לקראת המלך לקבל את פניו, וזהו כבודו.

וכן הוא הדבר כאן, שלא יאסר האדם סה אני חשוב לססוד התורה. לא נכון הוא, כי אנו כמו האיכר הגדול הער בכפר, שכבודו של המלך בכך שהוא יוצא לקבל את פניו. כן אנחנו שכיים אנו גרים בעולם השפל הזה, החושא לכפר קטן, אולם גם אנחנו, האיכרים הפשוטים, צריכים להיות סוסרי התורה לדורות הבאים.

לבנות מסדות תורה ולא להתרשל כי הרי גאולה קרובה
והסדני שבשנת תשי"ב כשעדיין היה סרן **הגלך מסאטסאר** ז"לע בלונדון, אשר ששהה בה כמה שבעות בדרכו מארץ הקודש לאסריקא,

חכינו לשוחח במחיצת קרשו בשבת קודש פרישת ראה חשי"ב, ובאותה שעה כלל ישראל עדיין לא היו מיושבים ומסססים בטקסות התעודות ראויים, ודיבר אז סרן הגלך מסאטסאר ז"לע בסעודה שלישית, ובסיום דבריו התהדים חשטיע עוד דברי חיזוק ביהדות ובחינוך הבנים, ובין הדברים אשר, שבכל יום אסורים "אני סאסין באסנה שלשה בביאת הסעיה ואגלף שיתסרסה עם כל זה אחסה לו בכל יום שיכוב", כלסר שאנו מצפים בכל יום שטשיה יגיע, ובדאי אחרי סלחנה סואת יכוא טשיה צדקנו בקרוב - ואף על פי כן צריכים להתחזק ולכנות סחדש תלסדי תורה וטקואות וכל צרכי הדת בכל עיר ועיר, ספני שכאשר הסחבר הוא על חיזוק היהדות, אין להאסין ולססוך על ביאת הסעיה, וצריכים תיכף וסיד לעשות זאת בכדי להתחזק את עצמנו לעת עתה.

ודבר זה צריכים כבר לדעת מימי הגעגדים, כי כשיחנכים שטטול עלינו לססוד תורה להדורות הבאים, אוי סה שאנו סקבלים מהדור הקודם יש לה טשטעות אחרת, ספני שאנחנו יודעים שצריכים לקבל את התורה סרה, כדי לססוד להדורות הבאים, וזהו הגליסוד סחג השכנות. יעודר השית שנטכה לקבל את התורה כראוי, ונטכה להיות ססקבלי התורה סהדור הקודם, וססוסרי התורה לדורות הבאים, ונטכה בקרוב ליגאל בגאולה השליטה בב"א.

צריכים להיות חכם לדעת סתי להשתמש במידת הענוה
רבי סאיד אסיר - כל הלומד תורה לשטה אסכה לדברים הרבה וכו' וסלכשותו ענוה וסעטה א.

שטטעני סרן **הגלך מסאטסאר** ז"לע פרישת ואתחנן תשכ"ה בסחון סלחון על הא דאיתא בטענה (סעט ט) כי הקב"ה טשלם שסר סידה בסידה, וטשום שיוסף הצדיק שהיה גדול שכאחוז עסק בקסדות יעקב אבי, לכך זכה שטשה רבינו שהיה הגדול שבישראל עסק בקסדות. דססאר סה שרק גדול הדור היה ראי להתעסק בעצמות יוסף, ולכאורה לפי זה, לפי גדל סידת ענותנותו של טשה רבינו "סכל האדם אשר על פני האדמה וססוד יג, לא היה לו להתעסק בעצמו בעצמות יוסף, אלא להציח את הדבר לזולתו, כיון שהענין הזה שייך רק לגדולים.

אולם באסות חוץ סאה שהיה טשה רבינו צדיק חסיד וקדוש, עוד היה חכם כיושר, וחכמתו היתה שידע חסיד סתי להשתמש באיה סידה, ולפיקר הגם שהיה עניו סאוד סכל האדם אשר על פני האדמה, והחזיק עצמו לשפל אנשים, סכל סקום כאשר נגע הדבר בכבודו של יוסף הצדיק שרצה חשית שרק הגדול שבישראל יתעסק בקסדותו, ורגיש טשה רבינו יל"ה בנפשו שהוא צריך להתעסק בזה, וטענה שפיד דרשו עליי "חכם לב יקח טעווה", כי ספני סעלות החכמה שהיתה בו, היה יודע סתי להשתמש גם במידות הסותרות כפי הצורך, ולכן עם כל הענוה שהיתה טבינה בקרבו, הלך להתעסק בארנו של יוסף.

ויש להוסיף על דבריו שססוד זה כתב גם ב**תפארת ישראל** אהא דענין (סעט) דבי סאיד אסיר כל הלומד תורה לשטה זוכה לדברים הרבה וכו' וסלכשותו ענוה, וביאר שהסידות הם סכלכשו, והיינו שהלומד לשטה זוכה שהענוה היתה אצלו כעין 'מלבוש', שפעמים לובשו ופעמים פושטו.

וכענין זה פרישת **העובט סוסר** ופרישת עז ריה את תורת הגלך פרישת אסיר וזהו אסיר אל

לומדי התורה הם מהווים חלק מן התורה עצמה
שני חכמים בלשון המטנה, ברוך שבוחר בהם ובמשנתם. (סעט ט א). בפשטות הסוטה, סרן הקב"ה שבוחר בשני דברים, בחליל, ובטשנתם שלסוד. אולם בספר **דברי שיר** להגאון **רבי שמואל יוסף ראביטאז** ז"לע סבאר שהכל אחד, והסוטה, ברוך הקב"ה שבוחר בהם ובטשנתם, דהיינו שבוחר בחליל שהיו כמו טשנתם, והיינו שהם וטשנתם היה חד, ולא דרשו דברים שלא קיימו, אלא קיימו סה שדרשו. והנה דכירנו כי הוינא טליא, ו**אסארי זצ"ל** ססר שיעוד בלפיקי אבות, אף שאיני זוכר תוכן דבריו וסה שדרש, אבל זוכר אני האיק שהדגיש בלהט תיבת 'בהם', ולכאורה רצה להדגיש בזה שגם בחכמים עצמם סיד הקב"ה - כיון שסאקייסים טשנתם, ולא רק שבוחר בטשנתם. ועל זה הדרך יש לפרש ולהעמיס בטונות לשון סריסות ההפטרס 'אשר בחר בגביאים טובים', היינו שבוחר בגביאים אשר הסה טובים בעצמם, דהיינו שסאקייסים את סה שאסורים.

וססר האדס"ר הרה"ק **רבי יענקעלע ספשווארסק** ז"לע שפעם היה ויסח בין הרה"ק **הדברי חיים סצאנז** ז"לע ובין סחחונג הרה"ק **האסרי נעים סדזיקוב** ז"לע בדבר הלכה וסא שיה דברי חיים ז"לע סה הלך הרה"ק **סדזיקוב** ז"לע שלוח שישאל את **הדברי חיים** ז"לע היכן סרוב בשולחן ערוך כדעס, וסדארה **הדברי חיים** על לבו ואסר: "דא שטייט עס, אין סיד, און איך בין די תורה" (סאן זה סרוב, ססא, ואני סה תורה).

היית שיווע לחץ את מידותי פגמים בזה ופגמים בזה כפי הערך.

[illegible]

שטענדיג שטראנן רבי לייב לאפאן זצ"ל בדרך צחות בשם הר"ח
סטעלע זצ"ל, שכשהיה בוחן בחור במסכת בבא קטא היה שואל
בתחילה בסוגיא דפרה טוטא טוטא אוכלים ^{הו"א} והיה אם ענה שכיין
שאין זה טעין עיקר המסכת - לכן לא עיין בזה בדברי, היה שואל
בעניני צדקה וזוכרים במסכת זו ^{ו"א} ^{הו"א} אולם כמובן שגם על זה
באה תשובתו שאין זה סליק'ה המסכתא ואינו יודע... פעם אסד
בצחות: עתה הנני מבין מזה סוגת המענה אבות כל הלומד תורה לשמה
וזכה לזכרים הרבה, היש כי הלומד לשמה - לוטד בדברי, ואז זוכה
לידע דברים רבים גם כאלו שאינם סליק'ה המסכתא.

פעם הגיע אלי אסתר וביקש להבחין על יורה דעה, והתחלתי להסבין אותו בהלכות שחיטה, אך הוא אמר לי שכיון שאין בידעו להיות שוחט, לפיכך לא למד הלכות אלו. שאינם נוגעות לו לסתמנה. כאב לי לשמוע תשובה כזאת, אבל לא ידעתי כיצד אוכיחם שאיש צדק, וזהו תוך כדי המבחן והדיבור בינינו, שאל אותי מה דין אוכל שהיה תחת הציטה - האם אסור לאוכלו, אסרתי לו: דא האסור (אסא תשנ"ד) כי דבר זה כתבו הפוסקים וזהו שבת יתקב ודב יס קט, וזו אמת מלב מל"ג ט"ז ב' דמוכח הוא מדברי **בית יוסף** שהובאו בגל' בהלכות שחיטה (פ"ו סל"א) דבדיעבד סותר.

וככה סבואר **סריינו יוטה** אדא דחנן (אסאד פיה נסועה יא) קדשה לכעס

הוצאת המל"ז בידים

על ידי ידידנו הנכבד

המאה דבי אהרן בלייער סטליט"א
סטאליט"א סרן רבנא זצ"ל ודב חור הוראה זשטאט "שעת זצחק" בעל "חוקי היים"

לדגל היבוסט בנזי בנזי דוד דוד

לביעים עול' תורה ומצוות

יחזקאל לויאל, מנכ"ל, משרד המבחן, משרד החינוך

דעם צו לאמלען רעדטא בייז יעדאן

ולא תסמך עמוה וברכה מבזה לעולם.

○

דו"ח מלידה

על ידי ידע המבד

היה זה רבי **יצחק דייט** שליט"א
המנוח, שכל ימיו של סדר הכנס ושל

*****

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 115–122

ביתם רבועי זה בית המדרש

אנחנו מאמינים באיכות, בייחודות ובאחריות.

מנהל המבחנים והתעודות: מר. אריאל שניידר

זו השאלה: לא מספיק טובה עדיין תבנית המערכת?

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

www.elsevier.com/locate/jmb

הדפוס: שמואל

הנה אתה מיליון

There is one other important question for us

Figure 1

החללי ברי משהחללי ח

ואתה ודברים תעמיד להם

סך כספיו כל שאלות ליבם לעז

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

_____

דו"ל ע"י מערכת "משולחנא דמלכא"

להרבות בנצחנות, שיתוף

077-470-1746 ☎ | 043-13-66-13 📠

